

HEROJI VUKOVARA

Mnoštvo je branitelja i civila dalo neizbrisiv pečat obrani Vukovara. Izdvojit ćemo neke od njih.

Marko Babić je u Vukovaru završio srednju strukovnu školu. Potkraj osamdesetih otišao je na rad u Njemačku, pa u Švicarsku. Kad je vidio što se događa u Hrvatskoj nakon provedbe prvih višestranačkih izbora i oružanih prijetnji velikosrpske politike vraća se u Vukovar kako bi se priključio obrani zemlje. Ustrojio je najslavniju hrvatsku protuoklopnu postrojbu *Žuti mravi* koja je uništila na desetke neprijateljskih tenkova i oklopnih vozila. Na vukovarskom je ratištu uništeno ukupno oko stotinu tenkova bivše JNA. Marko je sam uništio 14 neprijateljskih tenkova, najviše od svih branitelja u obrani Vukovara. Bio je zamjenik zapovjednika 3. bojne 204. vukovarske brigade i jedan od najbližih suboraca i zamjenik legendarnog zapovjednika Blage. Po Markovim riječima, nije se borio za braniteljsku mirovinu, nego za Vukovar i Hrvatsku pa nakon rata odbio mirovinu. Umro je 2007. od posljedica moždanog udara.

Blago Zadro jedan je od najvećih junaka Domovinskoga rata. Posmrtno je promaknut u čin general-bojnika. Prije rata je radio u tvornici *Borovo*. Kada je napadnut Vukovar preuzima zapovijedanje obranom Borova Naselja. Iako nije imao vojnu naobrazbu, pokazao se kao zapovjednik 3. bojne 204. vukovarske brigade izvrsnim organizatorom obrane grada Vukovara u Borovu Naselju. Pod njegovim vodstvom na Trpinjskoj cesti, koja je zbog toga i prozvana *Groblje tenkova*, zaustavljena je oklopna sila JNA i uništeno na desetke tenkova i oklopnih transportera. Bio je hrabar i odlučan, zapovjednik koji je u borbu kretao prvi. Poginuo je 16. listopada 1991. blizu Trpinjske ceste, u Kupskoj ulici nedaleko od željezničke pruge, pogođen rafalom iz puškostrojnice dok je svoje suborce vodio u akciju. Od trojice njegovih sinova dvojica su također bili hrvatski branitelji. Najstariji sin Robert poginuo je pet mjeseci nakon pada Vukovara u borbama kod Kupresa.

Ivan Anđelić zvan Doktor
Mali čovjek velikog srca, još veće hrabrosti i odlučnosti, među vukovarskim braniteljima autoritet koji se poštovalo - Ivan Anđelić zvan Doktor. Toliko se u ratu pripovijedalo o njegovoj hrabrosti i neustrašivosti da je neprijatelj, a i naši vojnici i zapovjednici koji ga nikad nisu vidjeli, mislili da je on neka gromada od čovjeka. Ivan je bio niska rasta, mršav, jedva je imao 60 kilograma.

Bio je ranjen tri puta. Prvi put u Vukovaru. Ozlijeđena mu je sljepoočnica, dobio je 12 injekcija u oko, ali nije želio ostati u bolnici. Drugi put ranjen je u Rami u svibnju 1992. Dobio je nekoliko gelera u vrat, a dio krhotina sam je izvukao. Mjesec dana kasnije u izravnom je sukobu s neprijateljskim vojnicima, s udaljenosti od petnaestak metara ranjen mitraljeskim rafalom u obje potkoljenice. Danas Ivan živi u Zagrebu, zasnovaio je obitelj, ima dvoje odrasle djece i unuka Patrika.

Jean-Michel Nicolier rođen je u Francuskoj 1966. Na francuskoj je televiziji gledao o Domovinskom ratu te je odlučio doći u Hrvatsku. U srpnju 1991. godine vlakom je došao u Zagreb potpuno sam. Tamo se pridružio hrvatskim obrambenim snagama. Bio je jedan od 481 stranog dragovoljaca Domovinskog rata. Bio je mlad i neiskusan ratnik, ali se pokazao vrlo dobrim i hrabrim vojnikom koji je do kraja ostao u Vukovaru. Nakon pada Vukovara i ulaska JNA

u vukovarsku bolnicu, Nicolier je odveden zajedno s ostalim ranjenicima, bolesnicima, medicinskim osobljem i civilima i u noći s 20. na 21. studenoga 1991. pogubljen je na Ovčari. U podrumu vukovarske bolnice, nekoliko sati prije smrti, u kratkome intervjuu francuskim reporterima rekao je: „Izgubio sam previše prijatelja, vidio sam previše ljudi kako plaču, previše patnji. Više su mi puta predložili da izađem iz Vukovara i vratim se u Francusku, ali ja sam ostao. Izgubili smo. Znao sam da će biti teško, ali nisam mislio da će biti tako strašno, osobito za civile. Ja sam kao dragovoljac došao u Vukovar. To je moj izbor, i u dobru i u zlu. Zašto kao dragovoljac? Jer mislim da im treba pomoći. Zbog toga sam izabrao njihovu stranu.“

Andrija Alčić i Ivica Poljak Sokol

Došli su s juga Hrvatske, točnije iz albarskog grada [Sinja](#) i branili Vukovar kao da je grad u kojem su rođeni i odrasli. Njihovi suborci kažu da su bili jedni od srčanijih boraca i da su nerijetko išli tamo gdje se mnogi nisu usudili od straha. Andrija Alčić poginuo je 4. studenoga 1991., a Ivica Poljak Sokol dva dana kasnije.

Siniša Glavašević je bio pisac, novinar, ratni izvijestitelj. Na Radio Vukovaru zaposlio se najprije kao spiker, a za vrijeme Domovinskog rata bio je [urednik](#). Ranjen je krhotinom granate 4. studenoga 1991. na putu do bolnice kamo je krenuo prikupiti podatke za izvješće. Posljednje izvješće Siniša je poslao iz vukovarske bolnice 18. studenoga navečer. Nakon pada grada Vukovara odveden je 19.

studenoga 1991. iz vukovarske bolnice i tada mu se gubi svaki trag. Naknadno je utvrđeno da je ubijen i pokopan u masovnoj grobnici na Ovčari 20. studenoga 1991.

„Tko će čuvati moj grad, moje prijatelje, tko će Vukovar iznijeti iz mraka? Nema leđa jačih od mojih i vaših, i zato, ako vam nije teško, ako je u vama ostalo još mladenačkog šaputanja, pridružite se. Netko je dirao moje parkove, klupe na kojima su još urezana vaša imena, sjenu u kojoj ste istodobno i dali, i primili prvi poljubac - netko je jednostavno sve ukrao jer, kako objasniti da ni Sjene nema? (...)

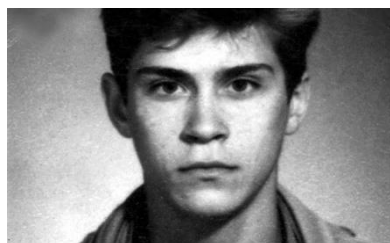
Morate iznova graditi. Prvo, svoju prošlost, tražiti svoje korijenje, zatim, svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad - to ste vi.“ (S. Glavašević)

Vesna Bosanac je uoči opsade Vukovara imenovana ravnateljicom Vukovarske bolnice. Organizirala je rad bolnice u vrlo teškim uvjetima kad je bolnica svakodnevno bila pod udarom agresorskog topništva. Kroz bolnicu je prošlo 2 500 ranjenika. Oko 1 000 njih bilo je podvrgnuto teškim operacijama. U toj bolnici su se liječili i ranjeni neprijateljski vojnici.

Doktorica Bosanac ostala je u bolnici do zadnjeg dana, do sloma obrane Vukovara. Dva dana nakon pada grada, 20. studenog odvedena je u logor u Sremsku Mitrovicu u Srbiji gdje je bila podvrgnuta mučenju. Oslobođena je 20. prosinca 1991.

O događajima tijekom agresije i okupacije Vukovara dr. Vesna Bosanac je na sudu dala slijedeći iskaz (iz sudskog zapisnika): „Bivša JNA ušla je u bolnicu 19. studenoga 1991., oko 13 sati. Bolnica u Vukovaru je tijekom kolovoza 1991. bila pod stalnim granatiranjem. Na bolnicu i okolicu svakodnevno je padalo 100 - 200 projektila. Radilo se o tenkovskim granatama, avionskim bombama i drugim projektilima. Dnevno je u bolnicu dovoženo 50 – 60 ranjenika, najmanji broj je bio 16, najveći 92 ranjenika u jednom danu. Dana 24. kolovoza 1991. bolnica je ostala u okruženju, a od listopada 1991. godine bila je blokirana. Uvjeti rada bili su teški, radilo se bez struje, bez potrebnih medicinskih sredstava. Kirurške ekipe su radile neprestano. Zaliječeni ranjenici smješteni su u Borovo Commerce. U Bolnici u Vukovaru zbrinuto je 3 520 ranjenika, izvršeno je 2 500 operacija. Medicinska pomoć pružena je svima koji su je trebali, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost.“

Igor Kačić najmlađa je žrtva pokolja na Ovčari. Majka ga spominje kao dječaka koji je "imao zlatne ruke i da je tu vještinu naslijedio od oca. Taj je mladić bio sportaš, volio je svirati, crtati..." U jesen 1991. trebao je krenuti u 2. razred srednje elektrotehničke škole. Poput svojeg oca Petra Kačića i on je uzeo pušku u ruku i stražario na ulazu u sklonište u

kojem su mu bile sestre, majka, znani i neznani ljudi. Vjerojatni razlog Igorova smaknuća na Ovčari bio je taj što je njegov otac bio jedan od najvećih junaka obrane Vukovara.

Sandra Horvat krenula je u rat sa svega 14 godina. Njezin sadašnji muž Josip, u ratu poznatiji pod nadimkom Mađar, bio je zapovjednik tenkista, točnije 4. bojne 204. brigade, kojoj se Sandra priključila 1991. Kako navodi, Josip je bio jedini koji je rekao da kao maloljetna žena, još djevojčica, može ratovati s njima.

„Nisam bila povlašćena, radila sam sve kao i ostali. Morala sam znati sve o naoružanju, eksplozivima... U ratu nema muških i ženskih, svi smo bili kao jedno“ - kaže Sandra. U obrani Vukovara poginulo je 46 maloljetnih branitelja.

Kata Šoljić simbol je patnje i hrabrosti hrvatskih majki u Domovinskom ratu. Preminula je prije 13 godina. U Domovinskom je ratu izgubila četvoricu sinova: Niku, Ivu, Miju i Matu. Evo kako je opisala svoj život: „Ja sam Kata Šoljić, Hrvatica, majka iz Vukovara. Imam 79 godine, rodila sam i odgojila šestero djece, četiri sina i dvije kćeri. Moja četiri sina i zet darovali su svoje živote za slobodu i obranu svoje Domovine Hrvatske od srpskog agresora... Od istih neprijatelja stradala su

mi četiri nedužna brata u Drugom svjetskom ratu, a suprug mi je čudom ostao živ. Nisam završila nikakvu školu. Jedva se znam potpisati. Život me nije nikada mazio. I stoga sam naučila i još učim najvišu životnu školu, a to je škola ljubavi i žrtve za svoje bližnje i za svoju obitelj.“

Juraj Njavro rođen je 2. srpnja 1938. u mjestu Cerovica, općina Neum u Bosni i Hercegovini. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, nakon čega završava specijalizaciju i poslijediplomski studij opće kirurgije. U Medicinskom centru Vukovar počeo je raditi 1969. godine. Rat ga je zatekao na mjestu šefa vaskularne kirurgije vukovarske bolnice. Tijekom bitke za Vukovar i opsade

grada bio je zapovjednik ratnog saniteta općine Vukovar. Prilikom okupacije Vukovara uhićen je i odveden u logor u Sremsku Mitrovicu gdje je maltretiran zajedno s drugim braniteljima i civilima. Svoje potresno svjedočanstvo iznio je u knjizi **Glavu dolje, ruke na leđa**, gdje je snažno osudio ponašanje velikosrpske politike i agresorske vojske. Iz logora je razmijenjen, nakon čega dolazi u Zagreb gdje ubrzo počinje raditi u bolnici u zagrebačkoj Dubravi na odjelu kirurgije.

Na hrvatskim parlamentarnim izborima 1992. godine izabran je za zastupnika u Hrvatskom saboru. U tri je mandata bio saborski zastupnik, a obnašao je i dužnosti ministra zdravstva te ministra za humanitarna pitanja. Bio je prvi ministar hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

koje je bilo prepuno mina. Taj proboj je poznat pod nazivom **štafeta smrti**. Branitelji su kroz minirano kukuruzište, riskirajući svoje živote, išli ispred civila. Prolazeći kroz minska polja Žarko je zajedno sa svojim suborcima nagazio na minu od koje je smrtno stradao.

Žarka Manjkasa suborci pamte po crvenoj kapi koju je nosio i po kojoj je dobio nadimak *Crvenkapa*. Kada je počeo rat odlučio je napustiti sigurnost rodnog Zagreba i priključio se obrani Vukovara. Imao je 24 godine. Odlikovao se iznimnom hrabrošću zahvaljujući kojoj je tijekom bitke za Vukovar uništio 12 neprijateljskih tenkova. Zajedno s nekolicinom suboraca poslan je u Bogdanovce da pomogne spasiti preostale civile. Da bi spasili civile, hrvatski su vojnici organizirali masovni proboj kroz kukuruzište

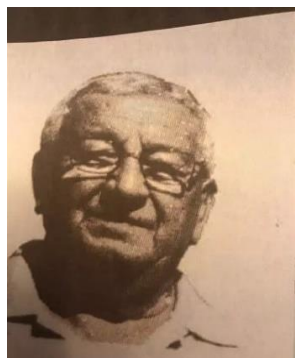
Luka Andrijanić se kao devetnaestogodišnjak priključio obrani Vukovara. Samo nekoliko mjeseci prije početka rata izišao je iz JNA sa znanjem i iskustvom vrhunskog protuavionca, kao najbolji u klasi. U kolovozu 1991., za samo nekoliko dana, Luka je oborio četiri aviona. Poginuo je 20. rujna 1991., tri dana prije svog dvadesetog rođendana.

Velimir Đerek rođen je u Vinjanima Gornjim kod Imotskog. Vele, kako su ga zvali njegovi najbliži, u Zagreb je otišao na školovanje nakon osmog razreda. Odluku da ide u rat donio je još u lipnju 1991., a sestra Rajki rekao je: „Sestro ja idem, jer Vukovar se ne brani tu u Zagrebu ni u mramornoj Esplanadi niti na urbanim kavicama, brani se oružjem, jedino i isključivo na hrvatskoj granici i ja idem“.

U Vukovaru se brzo dokazao kao veliki ratnik, i to na Sajmištu, na kojem su se svakodnevno vodile teške borbe. Zbog hrabrosti suborci su mu dali nadimak **Sokol**. O Velimiru Đereku Sokolu oni i danas pričaju kao o velikom ratniku.

„U sve bitke išli smo skupa i branili najtežu bojišnicu Sajmišta. Izgubivši takvog ratnika, kao da sam izgubio rođenog brata. Izgubili smo velikog čovjeka, heroja kojeg mi, njegovi suborci, nikad nećemo zaboravit“ – prisjetio se Ivan Anđelić Doktor.

Hrvoje Džalto

Vukovarski vodotoranj danas je simbol grada, svjedok patnje, stradanja, ali prkosa i otpora. Vodotoranj je bio jedan od najčešćih meta srpskog topništva. S hrvatskom zastavom u rukama tijekom napada na Vukovar prvi su se na njega popeli **Ivan Ivanika** i **Hrvoje Džalto**. Za Ivana suborci kažu kako je bio nepredvidiv i vrlo smion. Kada se dosjetio da na vrh vodotornja odnese i izvjesi hrvatsku zastavu, nitko se nije previše iznenadio. Ivana i Hrvoja nisu zaustavile ni granate, ni razrušene stepenice ni pedeset metara visoki put u moguću smrt. Nakon nekog vremena Ivanu i Hrvoju ponestalo je hrvatskih zastava pa su ih pravili od jugoslavenskih. Skupljali su ih po okolnim kućama i prekrajali, odnosno samo ih okretali i izrezivali petokraku. U sredini bi ostala rupa. Dok je zastava vijorila, građani su znali da se Mitnica, vukovarska četvrt, drži i da su njezini branitelji živi. Topovi JNA su gađali zastavu na vodotornju od zore i ne bi stali dok je ne pogode. Za to vrijeme su Vukovarci napuštali sklonište i išli po vodu. Tijekom bitke za Vukovar, srbočetničkim projektilima vodotoranj je pogođen oko 640 puta. Brzo je postao simbol otpora i stradanja grada.